

حکمت

خواجہ عبداللہ انصاری
تفسیر ادبی عرفانی قرآن کریم

در همه آسمان‌ها و زمین خداوند شنونده همه سخن‌ها، پاسخ‌گوینده همه پرسش‌ها، نیوشنده همه آوازه‌ها و رازهاست. خواهندگان را بخشنده آنچه خواهند، یکی نعمت دنیا خواست، یکی نعمت دین... خداوند به فضل و کرم خویش این نعمت‌ها از تو دریغ نداشت تو نیز به طمع زیادت، شکرو سپاس دریغ مدار.

از ارتباط خودکشی و قلدری چه می‌دانیم؟

علاج واقعه

قسمت بیست و هشتم

زهرا صالحی نیا

کارشناس سواد
رسانه

نوجوانی، سنی پر از شور و هیجان است، هر روز دنیا رنگی تازه دارد. نوجوان روزی را با دنیایی از عشق آغاز می‌کند و روزی را با نفرت. شدت تغییر احساسات به قدری در نوجوانی و محدوده بلوغ زیاد است که علاوه بر والدین و اطرافیان خود نوجوان نیز سردرگم می‌شود و نمی‌تواند توضیح درستی برای احساسات و رفتار خود بیاورد. تغییرات جسمی در کنار تحولات روحی، نوجوان را حساس و زودرنج می‌کند اما اشتیاق او برای تجربه و دیدن دنیا پابرجاست. دانستن همین اشتیاق است که باعث می‌شود خبر خودکشی یک جوان یا نوجوان ما را شوکه کند. چطور ممکن است انسانی در قله انرژی و نشاط، در شروع راه زندگی، در برهه‌ای از عمر که بیش از هر زمانی میل به زندگی و تجربه وجود دارد، تصمیم بگیرد زندگی‌اش را به پایان برساند؟ در روح و جان و فکر یک نوجوان و جوان چه گذشته که چنین تصمیم مهیب و بی‌ بازگشتی برای خود و حتی خانواده خود گرفته است؟

نقطه کور

پیش از این، به سریالی با نام «۱۳ دلیل برای این که» براساس کتابی با همین نام ساخته شده است اشاره کردیم. فیلم و سریال‌های زیادی درباره شرایط و مشکلات نوجوانان و جوانان در مدارس ساخته شده است. در بسیاری از آنها به مبحث قلدری با توجه به زمان ساخت اثر پرداخته شده.

در سال‌های اخیر مساله قلدری و آزار و اذیت مجازی به صورت جدی‌تر در رسانه و صنعت فیلم و سریال به نمایش گذاشته شده. در ایران به علت کمتر پرداختن به قشر نوجوان و جوان و مسائل و مشکلات حقیقی آنها ما شاهد نمایش چنین موضوعاتی بر پرده سینما یا صفحه تلویزیون نبودیم. شاید بتوان به بخش‌هایی از فیلم «پدر آن دیگری» و رفتار جامعه همسالان با شخصیت شهاب اشاراتی کرد.

یکی از دلایل پرداختن به این مساله در سینما و تلویزیون جهان مخصوصاً در آمریکا همه‌گیری و فجایی است که این مشکلات به بار آورده‌اند که شاید نشأت گرفته از فرهنگ و سبک زندگی برنده و بازنده آمریکایی باشد. هرچند ممکن است در سال‌های آینده ما نیز با توجه به سرعت رشد و استفاده از شبکه‌های اجتماعی با چنین مشکلاتی به صورت جدی مواجه شویم اما در حال حاضر آمار و مشاهده دقیقی

رابطه بین قلدری و خودکشی

قلدری و رفتار مرتبط با خودکشی هر دو از مشکلات پیچیده بهداشت عمومی هستند. شرایطی که آسیب‌پذیری فرد را نسبت به هر یک از این رفتارها در سطوح فردی، خانوادگی و جامعه بالا می‌برد. این شرایط شامل این موارد است:

پیشانی احساسی

قرار گرفتن در معرض خشونت

درگیری خانوادگی یا مشکلات در روابط شخصی

عدم ارتباط سالم با مدرسه یا نداشتن حس امنیت در فضای مدرسه

مصرف الکل و موادمخدر

ناتوانی‌های جسمی مانند تفاوت در یادگیری

عدم دسترسی به پشتیبان

اگر نوجوانان و جوانان برخی شرایط ذکر شده در بالا را تجربه کنند، مانند حمایت نشدن از طرف خانواده و مشکلات خانوادگی ولی در مدرسه حالشان خوب باشد. یا برعکس، مشکلاتی در مدرسه و جامعه همسالان داشته باشند اما مورد حمایت کامل و اصولی خانواده باشند، کاستی بخش دیگر جبران می‌شود و احتمال ضربه روحی و تمایل به خودکشی کاهش می‌یابد، این عوامل را که باعث حمایت از نوجوان و جوان در مقابل شرایط سخت بیرونی یا درونی می‌شود («عوامل محافظتی») می‌نامند.

کمی عمیق‌تر

آزار و اذیت به طور کلی پیامدهای منفی دارد. این مساله شرایط را برای کودکان، نوجوانان و جوانانی که با مسائل مختلفی دست و پنجه نرم می‌کنند مانند شرایط سخت خانوادگی، شرایط اقتصادی، شرایط جسمی یا روحی خاص، سخت‌تر و حادث‌تر می‌کند.

متأسفانه آزار و اذیت آنلاین و آفلاین بسیار شایع است، هرچند اقدام به خودکشی به نسبت نادر است اما نمی‌توان این مساله را نادیده گرفت که خودکشی یا رفتارهایی مانند خودزنی، فرار از خانه، لطمه زدن به خود یا دیگران به عنوان گزینه در ذهن برخی نوجوانان و جوانان وجود دارد.

جوانانی که آزار و اذیت سایبری را تجربه کرده‌اند تقریباً دو برابر بیشتر از کسانی که این تجربه را نداشته‌اند اقدام به خودکشی می‌کنند. مشکل اصلی جایی است که والدین مساله قلدری و تاثیرات و عواقب روحی و روانی را که به همراه دارد، جدی نمی‌گیرند. در سنی که پذیرش از سمت جامعه همسالان برای نوجوانان مساله حیاتی است، اینترنت به محیط کاملی برای ایجاد اضطراب در نوجوانان بدل می‌شود و همین می‌تواند اتفاقات تلخی را رقم بزند.

مسیر سخت والد بودن

اما در این شرایط والدین چه کاری می‌توانند انجام بدهند؟ به دنبال علائم هشداردهنده باشید. به رفتارها و حالات فرزند خود دقت کنید، سال‌های نوجوانی می‌تواند سخت و پر از چالش باشد.

کمی بررسی کنید تا مشخص شود آیا اتفاق جدی یا جدیدی در جریان است؟ با فرزند خود در مورد تجربیات خودتان در شبکه‌های اجتماعی صحبت کنید، به او کمک کنید مدت زمانی را که در اینترنت و با دوستان آنلاین خود می‌گذرانند، مدیریت یا محدود کند و به او پیشنهادهایی برای فعالیت‌های آفلاین بدهید.

او را از سایت‌هایی که مثبت و پر بار نیستند دور کنید. برای کمک بیشتر می‌توانید به مشاور معتمد مراجعه و درباره شرایط و نگرانی‌های خود با او صحبت کنید.